

УДК 65.012.8:339.9
UDC 65.012.8:339.9

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВИХ ПАЛАТ В УКРАЇНІ

Козак Л.С., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна, lskozak1@gmail.com, orcid.org/0000-0003-3995-172X

Федорук О.В., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна, ovfedoruk@bigmir.net, orcid.org/0000-0002-7402-4174

STRATEGY FOR THE DEVELOPMENT OF THE SYSTEM OF CHAMBERS OF COMMERCE AND INDUSTRY IN UKRAINE

Kozak L.S., Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine, lskozak1@gmail.com, orcid.org/0000-0003-3995-172X

Fedoruk O.V., Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine, ovfedoruk@bigmir.net, orcid.org/0000-0002-7402-4174

СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ ТОРГОВО-ПРОМЫШЛЕННЫХ ПАЛАТ В УКРАИНЕ

Козак Л.С., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина, lskozak1@gmail.com, orcid.org/0000-0003-3995-172X

Федорук О.В., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина, ovfedoruk@bigmir.net, orcid.org/0000-0002-7402-4174

Постановка проблеми. Ключовим фактором успішної інтеграції з ЄС є здатність країни, її економіки та бізнесу до комплексу проактивних дій задля виведення власних товарів і продукції на нові ринки та забезпечення зростання відсотка доданої вартості у кінцевій вартості товарів, починаючи з налагодження комунікації – пошуку нових партнерів, переобладнання та розвитку підприємств, впровадження європейських технічних стандартів і закінчуючи прозорими й ефективними практиками корпоративного управління. За таких умов система торгово-промислових палат України бере на себе роль рушійної сили зміни економічного тренду в бік зростання, сприяння підготовці вітчизняних підприємств до максимально безболісного та продуктивного інтеграційного процесу. Для цього системі торгово-промислових палат в Україні необхідно залишатися прогресивною мережею організацій, яка постійно самоактуалізується для більш ефективної підтримки та розвитку бізнес-середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених підтверджують унікальність ролі ТПП у сприянні розвитку підприємств. Палати як специфічний інститут представництва інтересів бізнесу не мають собі рівних за ступенем охоплення підприємницького середовища, географічним масштабом діяльності, потенційними можливостями захисту інтересів бізнесу та силою впливу на економічний розвиток країн. Сьогодні в усіх державах світу палати виконують роль сполучної ланки між владою та підприємницьким сектором.

Згідно з існуючими підходами до розвитку взаємодії підприємств і ТПП останні потребують не просто вдосконалення, а розроблення принципово нових підходів з урахуванням особливостей функціонування сучасних підприємств і тенденцій інституціонального розвитку. Отже, удосконалення процесів взаємодії торгово-промислових палат з вітчизняними підприємствами набуває домінантної ролі в підвищенні конкурентоспроможності національної економіки.

Постановка завдання. Метою дослідження є вивчення основних функцій системи торгово-промислових палат в Україні; визначення місії, цінностей та принципів системи ТПП в Україні; дослідження ключових характеристик системи ТПП в Україні; формування стратегії розвитку системи торгово-промислових палат в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. В епоху постіндустріальної економіки набуває важливості не володіння засобами виробництва і природними ресурсами, а наявність унікальних інформаційних технологій, бізнес-зв'язків і контактів. Система ТПП в Україні є платформою для формування бізнес-зв'язків і комунікацій між членами та клієнтами, з одного боку, і національними та зарубіжними споживачами, бізнесом, владою – з іншого, за умов застосування унікальних інформаційних технологій та культури бізнес-комунікацій (рис. 1).

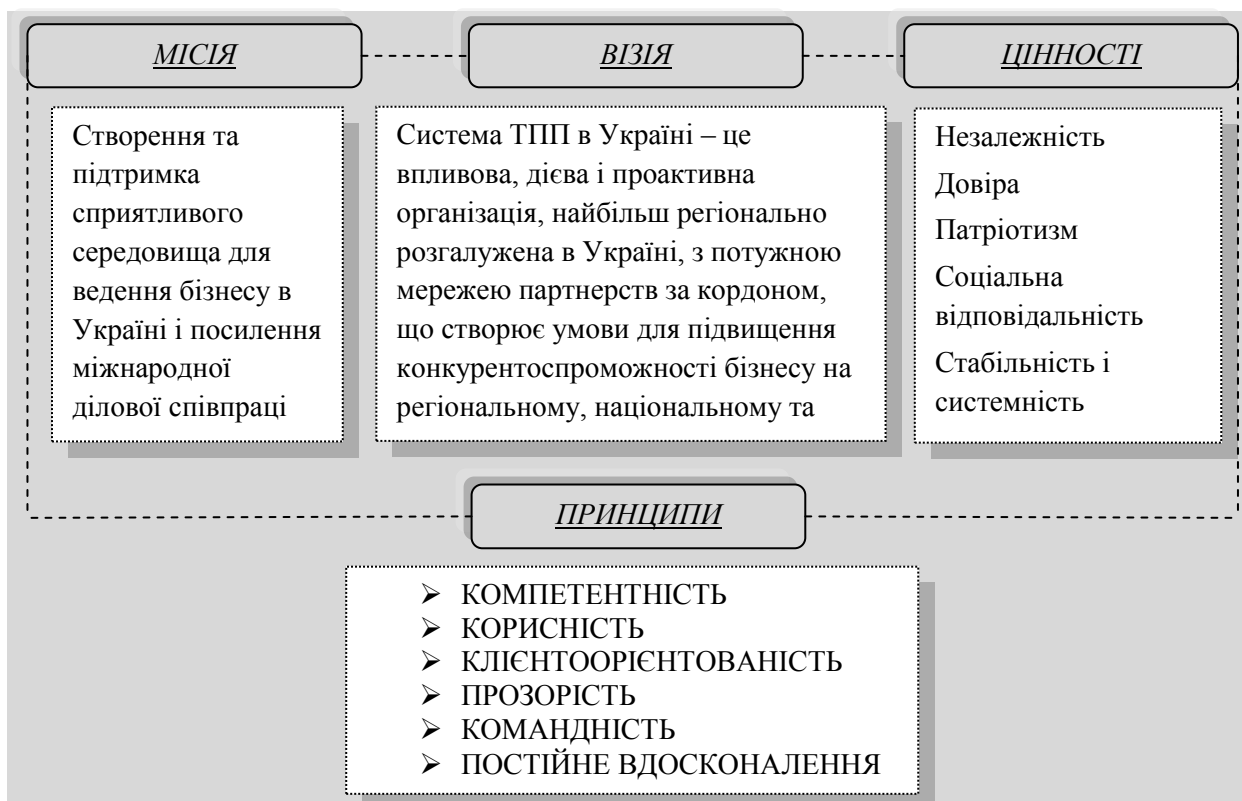

Рисунок 1 – Місія, візія, цінності та принципи системи ТПП в Україні
 Figure 1 – Mission, vision, values and principles of the CCI system in Ukraine

До основних функцій системи торгово-промислових палат в Україні належать [1]:

- представництво інтересів – формування «порядку денного» бізнесу до влади, адвокатів;
- сервісна – надання послуг, сервісів;
- аналітична – підготовка аналітичних звітів, оглядів, прогнозів;
- третейська – арбітражні, третейські послуги, медіація.

Завданнями торгово-промислових палат є:

- сприяння розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, експорту українських товарів і послуг, надання практичної допомоги підприємцям у проведенні торговельно-економічних операцій на внутрішньому та зовнішньому ринках, освоєнні нових форм співробітництва;
- представлення інтересів членів палати з питань господарської діяльності як в Україні, так і за її межами;
- організація взаємодії між суб'єктами підприємницької діяльності, координація їх взаємовідносин з державою в особі її органів;
- участь в організації в Україні та за кордоном професійного навчання і стажування фахівців – громадян України з питань підприємництва, розвитку конкуренції, а також у розробленні та реалізації державних і міждержавних програм у цій галузі;
- надання довідково-інформаційних послуг, основних відомостей, що не є комерційною таємницею, про діяльність українських підприємців і підприємців зарубіжних країн згідно з національним законодавством, сприяння поширенню, зокрема через засоби масової інформації, знань про економіку і науково-технічні досягнення, законодавство, звичаї та правила торгівлі в Україні і зарубіжних країнах, можливості зовнішньоекономічного співробітництва українських підприємців;
- сприяння в організації інфраструктури інформаційного обслуговування підприємництва;
- надання послуг для здійснення комерційної діяльності іноземним фірмам та організаціям;
- встановлення і розвиток зв'язків з іноземними підприємцями, а також організаціями, що об'єднують або представляють їх, участь у роботі міжнародних неурядових організацій та інших спільних організацій;
- сприяння розвитку торгових та інших чесних звичаїв у підприємницькій діяльності, участь у розробленні правил професійної етики у конкуренції для різних сфер підприємницької діяльності, галузей економіки, спілок та об'єднань підприємців.

До ключових характеристик системи ТПП в Україні у 2020 році, які мають бути досягнуті, належать [2]:

1. Система ТПП в Україні формує «порядок денний» бізнесу до влади.
2. Понад 50 % послуг надається в on-line режимі.
3. Кожен суб'єкт бізнесу в країні знає про активну пробізнесову позицію системи ТПП; щорічне збільшення членської бази становить щонайменш 10 %; плинність членів не перевищує 5 % на рік.
4. Усі ключові для бізнес-середовища нормативно-правові акти проходять експертизу в системі ТПП.
5. Члени та клієнти ТПП України і регіональних палат отримують повний спектр основних послуг, пов'язаних із експортом.
6. Система ТПП – організатор наймасштабніших і високопрофесійних заходів із питань експорту.
7. Значна частка господарських спорів урегульовується в третейських судах і центрах медіації в системі ТПП.
8. Бізнес-процеси і послуги системи ТПП стандартизовані і відповідають сучасним світовим практикам.
9. Система ТПП в Україні – це надійний партнер для залучення ресурсів міжнародних організацій та забезпечення їх цільового використання.

ТПП України є членом Міжнародної торгової палати і Всесвітньої федерації палат, Асоціації торгово-промислових палат Європи [3]. Міжнародна торгова палата (англ. International Chamber of Commerce – ICC) – незалежна самоврядна некомерційна міжнародна організація, створена в 1919 році, об'єднує торгово-промислові палати, підприємницькі організації й окремі компанії для вироблення міжнародних стандартів торгівлі, спільного захисту інтересів в міжнародних організаціях, вирішення комерційних суперечок. Серед документів, які створюються ICC, – «Інкотермс» (уніфіковані торгові терміни), UCP 600 (уніфіковані правила і звичаї для документарних акредитивів), арбітражний регламент, типові міжнародні контракти тощо. Основний орган вирішення спорів, який діє при ICC, – Міжнародний арбітражний суд. ICC, будучи добровільним підприємницьким об'єднанням на відміну від міждержавних об'єднань, які регулюють питання комерції, таких як Світова організація торгівлі, ЕКОСОП, митні союзи, не виконує регулюючих функцій, а лише виробляє єдині механізми і правила для всіх суб'єктів-учасників і вирішує спори в рамках вироблених регламентів. При цьому ICC є визнаним колективним консультативним органом при СОТ, Світовому банку та інших міжнародних організаціях, а з 2016 року – офіційним спостерігачем при Генеральній Асамблеї ООН, таким чином, забезпечуючи механізм врахування інтересів підприємницької спільноти в міждержавних процесах.

Європейський офіс, як підрозділ Дирекції міжнародного співробітництва Торгово-промислової палати України, підтримує її діяльність у відносинах з ЄС, надає консультації та супроводжує департаменти, регіональні палати та їх членів, а також підприємства малого та середнього бізнесу при налагодженні контактів з європейськими партнерами та реалізації проектів співпраці з економічної підтримки [4]. Пріоритетна діяльність Офісу спрямована на наступні задачі:

- підтримка та посилення співпраці ТПП України та регіональних палат з партнерськими організаціями в європейських країнах;
- технічний та інтелектуальний супровід Палати у процесі модернізації, розробки та поліпшення якості клієнтоорієнтованих послуг для українського бізнесу;
- розвиток міжнародної співпраці, зовнішньої економіки та експорту;
- впровадження проектів та програм міжнародних донорських організацій.

Європейський офіс є офіційним представником Служби Старших Експертів (SES) та впроваджує з 2015 року спільно із Східним комітетом (Берлін) Стипендіальну програму німецької економіки для України.

Європейська мережа підприємств (European Enterprise network, EEN) – найбільша в Європі мережа підтримки підприємництва – створена Європейською комісією у 2008 році та працює в рамках Програми ЄС «Конкурентоспроможність підприємств малого та середнього бізнесу (COSME)» [5]. Торгово-промислова палата України, як учасник консорціуму «EEN-Україна», пропонує використовувати потенціал Європейської мережі підприємств з метою розширення інвестиційних та торговельних можливостей українських підприємств і надає разом із регіональними палатами наступні послуги:

- пошук партнерів-інвесторів у країнах – учасницях EEN;
- пошук інноваційних технологій у країнах – учасницях EEN;
- пошук партнерів у країнах – учасницях EEN для створення спільних підприємств;
- пошук партнерів у країнах – учасницях EEN для імпорту й експорту товарів.

До пріоритетів EEN належать [6]:

- інтернаціоналізація МСП – пошук партнерів у 65 країнах світу;
- комерціалізація інновацій – трансфер технологій, пошук інвестора/партнера за кордоном для виведення на ринок нової технологічної продукції чи послуг, захист прав інтелектуальної власності.

Мережа EEN включає:

- понад 600 організацій із підтримки та розвитку бізнесу;
- понад 2,5 мільйона організацій-учасників;
- понад 6000 технологічних профілів;
- понад 10000 бізнесових профілів;
- понад 100 великих заходів і 18 тисяч b2b-зустрічей на рік.

Консорціум EEN-Ukraine був створений у 2011 році з метою інформування та залучення українських підприємств до використання можливостей програм COSME, HORIZON 2020 та усіх інших програм і проектів фінансової підтримки ЄС, доступних для України. Учасники консорціуму відповідають на запити європейських учасників EEN, роблять вибірково оцінку проектів комерційних і технологічних профілів, що розміщуються учасниками в системі EEN, а також навчають користуванню усіма можливостями системи. Вони надають підтримку потенційним учасникам у пошуку партнерів у ЄС для участі у проектах (багато проектів COSME передбачають формування міжнародного консорціуму учасників, як правило, це не менш чотирьох організацій із не менш, як трьох різних країн) [7].

Політика інтеграції в європейський економічний простір залишається пріоритетом у діяльності ТПП України, яка бере активну участь у роботі Асамблеї Європалати. ТПП України отримала статус партнера у проекті Європейського Союзу «Erasmus for Young Entrepreneurs» (2018–2020 рр.). Програма націлена на обмін успішним досвідом між підприємцями різних країн, формування підприємницького мислення та покращення підприємницьких навичок, стимулювання розвитку малого бізнесу. У ЄС програма «Erasmus for Young Entrepreneurs» реалізується із 2008 року. У 2017 році ТПП України вперше приєдналась до цієї програми.

ТПП України відповідно до Закону України «Про торгово-промислові палати в Україні» є недержавною неприбутковою самоврядною організацією, яка на добровільних засадах об'єднує юридичних осіб і громадян України, зареєстрованих як підприємці, а також їх об'єднання.

Члени ТПП України мають право:

- брати участь із вирішальним голосом у роботі загальних зборів (конференції) регіональної палати;
- обирати делегатів на з'їзд ТПП України;
- обирати та бути обраними до керівних органів регіональної палати та Торгово-промислової палати України;
- виносити на розгляд загальних зборів (конференції), Ради (Президії) регіональної палати, а також з'їзду, Ради та Президії Торгово-промислової палати України пропозиції з питань, що входять до сфери діяльності, відповідно, регіональної палати та ТПП України;
- отримувати від регіональної палати та ТПП України сприяння у вирішенні питань, що стосуються їх діяльності;
- користуватися послугами регіональної палати та ТПП України у першочерговому порядку та на пільгових умовах, що визначаються їх керівними органами;
- отримувати безкоштовно друковані видання регіональних палат.

Члени ТПП України зобов'язані:

- активно сприяти реалізації статутних завдань і функцій Палати;
- своєчасно сплачувати вступні та членські внески;
- здійснювати свою діяльність за принципами поваги до партнера, добропорядності, не допускати випадків недобросовісної конкуренції.

Торгово-промислова палата може займатися підприємницькою діяльністю лише в тому обсязі, в якому це необхідно для виконання її статутних завдань. Одержаний нею прибуток не розподіляється між членами торгово-промислової палати, а спрямовується на виконання її статутних завдань [8] (табл. 1).

Таблиця 1 – Фінансові показники діяльності ТПП України
Table 1 – Financial indicators of the CCI of Ukraine

<i>Дохід за 2016–2017 рр.</i>						
Вид послуг		Обсяг реалізації, тис. грн			Питома вага, %	
		2017	2016	Δ	2017	2016
1	Сертифікація походження, належності до власного виробництва	168 022	99 612	68 410	32,14	22,53
2	Проведення експертиз	62 215	48 683	13 532	11,90	11,01
3	Декларування, брокерські	25 067	17 711	7 356	4,79	4,01
4	Проведення виставок	14 836	10 168	4 668	2,84	2,30
5	Інформаційні	10 806	7 983	2 823	2,07	1,81
6	Зовнішньоекономічні	10 353	6 915	3 438	1,98	1,56
7	Переклади	8 004	6 981	1 023	1,53	1,58
8	Юридичні	7 800	4 934	2 866	1,49	1,12
9	Оренда	7 238	6 275	963	1,38	1,42
10	Оцінка вартості майна	7 200	7 748	-548	1,38	1,75
11	Навчання	5 730	5 333	397	1,10	1,21
12	Сприяння розвитку бізнесу	4 072	3 866	206	0,78	0,87
13	Товарна нумерація	4 002	3 758	244	0,77	0,85
14	Видача карнетів АТА	3 983	2 683	1 300	0,76	0,61
15	Патентно-ліцензійні	1 786	1 484	302	0,34	0,34
16	Транспортні	1 000	846	154	0,19	0,19
17	Провайдерські	702	509	193	0,13	0,12
18	Рекламно-видавничі	630	885	-255	0,12	0,20
19	Обслуговування програмних комплексів	526	389	137	0,10	0,09
20	Консультаційні	513	224	289	0,10	0,05
21	Комплексні послуги в галузі впровадження системи якості	477	541	-64	0,09	0,12
22	Інші послуги	22 852	17 668	5 184	4,37	4,00
23	Інші операційні та позареалізаційні доходи	154 973	187 012	-32 039	29,64	42,29
<i>Всього</i>		<i>522 786</i>	<i>442 208</i>	<i>80 578</i>	<i>100,00</i>	<i>100,00</i>
<i>ВИТРАТИ</i>		<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>Δ</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>
1	Матеріальні затрати	27 766	24 074	3 692	5,54	5,74
2	Витрати на оплату праці	192 140	149 800	42 340	38,36	35,69
3	Відрахування на соціальні заходи	40 909	30 601	10 308	8,17	7,29
4	Амортизація	22 638	19 754	2 884	4,52	4,71
5	Інші операційні та позареалізаційні витрати	211 051	186 687	24 364	42,14	44,48
6	Витрати з податку на прибуток	6 335	8 760	-2 425	1,26	2,09
<i>Всього</i>		<i>500839</i>	<i>419676</i>	<i>81163</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Чистий прибуток</i>		<i>22 млн грн</i>				
<i>Членські внески</i>		<i>3,9 млн грн</i>				

До стратегічних напрямів розвитку системи ТПП в Україні належать:

1. Вплив на бізнес-клімат і представництво інтересів:

- утримання ролі провідної асоціації вітчизняного бізнесу за кількістю членів;
- просування престижності членства у системі ТПП в Україні;
- проведення системної політики та кампаній із захисту інтересів національного бізнесу;
- формування продуктивних відносин із владою через систему комітетів та участь у громадських і дорадчих органах;
- формування «порядку денного» бізнесу до влади (Business Agenda);
- підготовка щорічного послання президента ТПП України до влади у Верховній Раді України;
- підвищення ролі ТПП України як третейської організації;

– утримання ролі найпотужнішої бізнес-асоціації з підтримки та розвитку малого й середнього бізнесу;

– участь у створенні Стратегій місцевого економічного розвитку;

– участь у розробці регіональних і місцевих програм розвитку підприємництва;

– підвищення ролі регіональних палат як третейських організацій;

– підвищення ролі регіональних палат як платформ для підтримки та розвитку малого та середнього бізнесу.

2. Системне просування експорту та розвиток експортного потенціалу українського бізнесу:

– створення всеукраїнської мережі Центрів підтримки експорту вітчизняних підприємств;

– розвиток мережі торгових представництв за кордоном;

– просування бренду «made in Ukraine»;

– підвищення цінності діяльності системи ТПП в Україні з підтримки експорту;

– системна робота щодо зниження/зняття адміністративних, торгових, фіскальних та інших обмежень для вітчизняних товарів і послуг;

– посилення виставкової активності та розвиток бізнес-туризму.

3. Послуги для бізнесу та стимулювання інвестиційної діяльності:

– підтримка й удосконалення існуючого портфеля послуг і розвиток нових;

– підтримка всеукраїнської мережі розвитку інвестиційної діяльності, підготовка регіональних інвестиційних паспортів;

– сприяння формуванню індустріальних парків, бізнес-інкубаторів, кластерів, фондів розвитку підприємництва, бізнес-акселераторів, міжрегіональних бізнес-партнерств, бізнес-клубів;

– створення розгалуженої системи навчання та підвищення кваліфікації.

4. Інформація, аналітика, комунікації:

– створення ефективної системи інформаційно-аналітичних продуктів;

– використання найсучаснішого прес-центру для комунікацій бізнесу з владою й інститутами громадянського суспільства;

– організація двосторонніх комунікацій між бізнесом і владою;

– організація глобальних маркетингових досліджень для бізнесу;

– розробка довгострокових макропрогнозів розвитку економіки України, поширення їх серед бізнесу;

– підвищення прозорості діяльності системи ТПП в Україні.

5. Структурованість ТПП України й організаційний розвиток:

– розподіл функцій між ТПП України та регіональними палатами, оптимізація зв'язків між ТПП України та регіональними палатами;

– розвиток горизонтальних зв'язків між регіональними палатами;

– «мережева експертиза», в якій система ТПП використовує спеціалізовані ресурси кожної палати;

– діяльність системи ТПП в Україні відповідно до принципів «зеленого офісу»;

– постійний професійний розвиток;

– підвищення рівня корпоративної культури.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, за результатами аналізу міжнародного досвіду створення бізнес-асоціацій встановлено, що інститут торгово-промислових палат є однією з найпотужніших і широко розповсюджених у світі форм самоврядування підприємницького сектору. В країнах з розвинутою економікою торгово-промислові палати визнано вищим рівнем організації бізнес-асоціацій. Багатогалузевий характер діяльності палат і можливість вирішення багатьох соціально-економічних завдань бізнесу зумовлюють масове залучення до них підприємців і швидке зростання їхньої кількості у світі.

Варто додати, що корисність і цінність системи ТПП в Україні для своїх членів і клієнтів безперервно зростає за рахунок поліпшення якості та підвищення швидкості комунікацій із владою та бізнесом на національному і міжнародному рівнях. Система ТПП України є платформою і каталізатором цих комунікацій.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Закон України «Про торгово-промислові палати в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/671/97-%D0%B2%D1%80/>.
2. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Торгово-промислової палати України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ucci.org.ua/>.
4. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/>.
5. International Chamber of Commerce [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://iccwbo.org/>.
6. World Chambers Federation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://iccwbo.org/chamber-services/world-chambers-federation/>.
7. The Association of European Chambers of Commerce and Industry [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurochambres.eu/Content/Default.asp?/>.
8. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy «Pro torhovo-promyslovi palaty v Ukraini» [The Law of Ukraine «About chambers of commerce and industry in Ukraine»] [Electronic resource]. Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/671/97-%D0%B2%D1%80/> [in Ukrainian].
2. Ofitsiyniy sait Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy [The official site of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine] [Electronic resource]. Retrieved from: <http://www.me.gov.ua/> [in Ukrainian].
3. Ofitsiyniy sait Torhovo-promyslovoi palaty Ukrainy [The official site of the Chamber of Commerce and Industry of Ukraine] [Electronic resource]. Retrieved from: <https://www.ucci.org.ua/> [in Ukrainian].
4. Ofitsiyniy sait Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy [The official site of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine] [Electronic resource]. Retrieved from: <http://www.mfa.gov.ua/> [in Ukrainian].
5. International Chamber of Commerce [Electronic resource]. Retrieved from: <https://iccwbo.org/> [in English].
6. World Chambers Federation [Electronic resource]. Retrieved from: <https://iccwbo.org/chamber-services/world-chambers-federation/> [in English].
7. The Association of European Chambers of Commerce and Industry [Electronic resource]. Retrieved from: <http://www.eurochambres.eu/Content/Default.asp?/> [in English].
8. Ofitsiyniy sait Ministerstva finansiv Ukrainy [The official site of the Ministry of Finance of Ukraine] [Electronic resource]. Retrieved from: <http://www.minfin.gov.ua/> [in Ukrainian].

РЕФЕРАТ

Козак Л.С. Стратегія розвитку системи торгово-промислових палат в Україні / Л.С. Козак, О.В. Федорук // Економіка та управління на транспорті. – К.: НТУ, 2018. – Вип. 7.

У статті досліджено основні функції системи торгово-промислових палат в Україні; визначено місію, цінності та принципи системи ТПП в Україні; досліджено ключові характеристики системи ТПП в Україні; сформовано стратегію розвитку системи торгово-промислових палат в Україні.

Об'єкт дослідження – процес гарантування економічної безпеки міжнародного співробітництва.

Мета дослідження – удосконалення концептуальних підходів до формування стратегії розвитку системи торгово-промислових палат в Україні.

Методи дослідження – абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, системний підхід.

Ключовим фактором успішної інтеграції з ЄС є здатність країни, її економіки та бізнесу до комплексу проактивних дій задля виведення власних товарів і продукції на нові ринки та забезпечення зростання відсотка доданої вартості у кінцевій вартості товарів, починаючи з налагодження комунікації – пошуку нових партнерів, переобладнання та розвитку підприємств, впровадження європейських технічних стандартів і закінчуючи прозорими й ефективними

практиками корпоративного управління. За таких умов система торгово-промислових палат України бере на себе роль рушійної сили зміни економічного тренду в бік зростання, сприяння підготовці вітчизняних підприємств до максимально продуктивного інтеграційного процесу. Для цього системі торгово-промислових палат в Україні необхідно залишатися прогресивною мережею організацій для більш ефективної підтримки та розвитку бізнес-середовища.

Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження – удосконалення механізму гарантування економічної безпеки міжнародного співробітництва.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ, СИСТЕМА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВИХ ПАЛАТ, ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ, ЄВРОПЕЙСЬКА МЕРЕЖА ПІДПРИЄМСТВ, МІЖНАРОДНА ТОРГОВА ПАЛАТА, ВСЕСВІТНЯ ФЕДЕРАЦІЯ ПАЛАТ, АСОЦІАЦІЯ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВИХ ПАЛАТ ЄВРОПИ.

ABSTRACT

Kozak L.S., Fedoruk O.V. Strategy for the development of the system of chambers of commerce and industry in Ukraine. Economics and management on transport. Kyiv. National Transport University. 2018. Vol. 7.

The article explores the basic functions of the system of chambers of commerce and industry in Ukraine; determines the purpose, values and principles of the CCI system in Ukraine; studies the key characteristics of the CCI system in Ukraine; forms a strategy for the development of the system of chambers of commerce and industry in Ukraine.

Object of research – the process of ensuring economic security of international cooperation.

Purpose of study – improvement of the conceptual approaches to the formation of strategy for the development of the system of chambers of commerce and industry in Ukraine.

Methods of research – method of abstracting, analysis and synthesis, induction and deduction, system approach.

The key factor for successful integration with the EU is the ability of the country, its economy and business to a complex of proactive actions for the withdrawal of their own goods and products to new markets and ensuring the growth of the percentage of added value in the final cost of goods, beginning with the establishment of communication – the search for new partners, the re-equipment and development of enterprises, the introduction of European technical standards and ending with transparent and effective corporate governance practices. Under such conditions, the system of chambers of commerce and industry of Ukraine assumes the role of the driving force for changing the economic trend towards growth, facilitating the preparation of domestic enterprises for the most productive integration process. For this, the system of chambers of commerce and industry in Ukraine needs to remain a progressive network of organizations for more effective support and development of the business environment.

Forecast assumptions about the object of study – improvement of the mechanism of ensuring economic security of international cooperation.

KEYWORDS: DEVELOPMENT STRATEGY, SYSTEM OF CHAMBERS OF COMMERCE AND INDUSTRY, UKRAINIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY, EUROPEAN ENTERPRISE NETWORK, INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, WORLD CHAMBERS FEDERATION, ASSOCIATION OF EUROPEAN CHAMBERS OF COMMERCE AND INDUSTRY.

РЕФЕРАТ

Козак Л.С. Стратегия развития системы торгово-промышленных палат в Украине / Л.С. Козак, О.В. Федорук // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2018. – Вып. 7.

В статье исследованы основные функции системы торгово-промышленных палат в Украине; определены цель, ценности и принципы системы ТПП в Украине; исследованы ключевые характеристики системы ТПП в Украине; сформирована стратегия развития системы торгово-промышленных палат в Украине.

Объект исследования – процесс обеспечения экономической безопасности международного сотрудничества.

Цель исследования – усовершенствование концептуальных подходов к формированию стратегии развития системы торгово-промышленных палат в Украине.

Методы исследования – абстрагирование, анализ и синтез, индукция и дедукция, системный подход.

Ключевым фактором успешной интеграции с ЕС является способность страны, ее экономики и бизнеса к комплексу проактивных действий для вывода собственных товаров и продукции на новые рынки и обеспечения роста процента добавленной стоимости в конечной стоимости товаров, начиная с налаживания коммуникации – поиск новых партнеров, переоборудование и развитие предприятий, внедрение европейских технических стандартов и заканчивая прозрачными и эффективными практиками корпоративного управления. При таких условиях система торгово-промышленных палат Украины берет на себя роль движущей силы изменения экономического тренда в сторону роста, содействия подготовке отечественных предприятий к максимально продуктивному интеграционному процессу. Для этого системе торгово-промышленных палат в Украине необходимо оставаться прогрессивной сетью организаций для более эффективной поддержки и развития бизнес-среды.

Прогнозные предположения о развитии объекта исследования – усовершенствование механизма обеспечения экономической безопасности международного сотрудничества.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ, СИСТЕМА ТОРГОВО-ПРОМЫШЛЕННЫХ ПАЛАТ, ТОРГОВО-ПРОМЫШЛЕННАЯ ПАЛАТА УКРАИНЫ, ЕВРОПЕЙСКАЯ СЕТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ, МЕЖДУНАРОДНАЯ ТОРГОВАЯ ПАЛАТА, ВСЕМИРНАЯ ФЕДЕРАЦИЯ ПАЛАТ, АССОЦИАЦИЯ ТОРГОВО-ПРОМЫШЛЕННЫХ ПАЛАТ ЕВРОПЫ.

АВТОРИ:

Козак Людмила Степанівна, кандидат економічних наук, професор, Національний транспортний університет, завідувач кафедри «Економіка», e-mail: lskozak1@gmail.com, тел. +380442803016, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314, orcid.org/0000-0003-3995-172X.

Федорук Олеся Володимирівна, кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, доцент кафедри «Економіка», e-mail: ovfedoruk@bigmir.net, тел. +380442803016, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314, orcid.org/0000-0002-7402-4174.

AUTHOR:

Kozak Liudmyla S., Ph.D., professor, National Transport University, head, department of Economics, e-mail: lskozak1@gmail.com, tel. +380442803016, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omelianovycha-Pavlenka str., 1, of. 314, orcid.org/0000-0003-3995-172X.

Fedoruk Olesia V., Ph.D., National Transport University, associate professor, department of Economics, e-mail: ovfedoruk@bigmir.net, tel. +380442803016, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omelianovycha-Pavlenka str., 1, of. 314, orcid.org/0000-0002-7402-4174.

АВТОРЫ:

Козак Людмила Степановна, кандидат экономических наук, профессор, Национальный транспортный университет, заведующий кафедрой «Экономика», e-mail: lskozak1@gmail.com, тел. +380442803016, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314, orcid.org/0000-0003-3995-172X.

Федорук Олеся Владимировна, кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, доцент кафедры «Экономика», e-mail: ovfedoruk@bigmir.net, тел. +380442803016, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314, orcid.org/0000-0002-7402-4174.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бондар Н.М., доктор економічних наук, доцент, Національний транспортний університет, декан факультету економіки та права, Київ, Україна.

Бондаренко Є.В., доктор економічних наук, професор, президент Української академії інвестицій в науку і будівництво, Київ, Україна.

REVIEWER:

Bondar N.M., Ph.D., Economics (Dr.), associate professor, National Transport University, dean, faculty of Economics and Law, Kyiv, Ukraine.

Bondarenko Ye.V., Ph.D., Economics (Dr.), professor, President of Ukrainian Academy of Investment in Science and Construction, Kyiv, Ukraine.